

خاتمه

مؤید يك مرد سیاسی و روزنامه نویس بلند رتبه بود و نام او در تاریخ در زمره نویسندگان بزرگ و خادمان وطن باتکریم درج خواهد شد. مقالاتی که فقید در حبل المتین مینوشت متین و پیشنهاداتی که برای عمران ایران می کرد همه خوب و عملی بود. معایب امور و اعمال درباریان ایران را چون در خارجه بود می توانست در روز نامه شرح بدهد و از این جهت حبل المتین مورد توجه روشن فکران ایران بود.

جسد فقید بموجب وصیت او به ایران نقل داده خواهد شد و البته مقبره اش در خاک مقدس ساخته خواهد شد. شایسته است یادگار او اسم يك از بلوك یا يك خیابان کاشان که مولد او میباشد بنام فقید گذاشته شود

ادرس ۳۰۹ ظلیکته
نورالله ابرائپرست

دانشمندان آذربایجان بقلم میرزا محمد علی خان تربیت

* (بهنیار) *
تالیفات فرنگی

بهنیار - ابوالحسن بهمنیار بن مرزبان کاتب آذربایجانی از پیروان فلسفه معلم اول و از فحول تلامذه ابوعلی بن سیناء بوده سی سال بعد از فوت انحکیم دانشمند در سنه ۴۵۸ رحلت فرموده است
مولانا بهمنیار بتقد و بحث غوامض حکمت مبل زیادی داشته و اکثر اوقات خود را بکشف و حل مسائل فلسفه صرف مینموده و همیشه سئوالات و مباحثاتی فیما بین ان دو فرزانه بزرگوار بعمل آمده و ابو علی بنظریات وی جواب میداده است. صاحب طبقات الاطباء در میان فهرست تالیفات ابو علی کتابی ذکر نموده که عنوان آن این است « المباحثات بسئوال تلیمذه ابی الحسن بهمنیار بن المرزبان و جوابه له » و در میان قسمت عربی کتابخانه برلن رساله از تالیفات ابو علی خطاب به بهمنیار موجود و در مقدمه چنین گوید « وصل کتاب

الشیخ معرفة من خبر سلامته ما وقع اليه السكون التام و الاعتداد البالغ و وقفت

على مضمونه اجمع والذي شكرني عليه الخ .

از جمله كتب بهمینار كتاب (التحصیل) است در منطق و طبیعیات و الهیات و دیباچه ان كتاب اینست الحمد لله رب العالمین و هو حبسنا وحده و نعر المعین قال بهمینار بن المرزبان رحمه الله و بعد فانی محصل فی هذه الرسالة للجمال الرئيس الاجل ای منصور بهرام بن خورشید بن یزدیار ادام الله تمکینه لباب الحکمه التي هذبها الشيخ الرئيس ابو على الحسين بن عبد الله بن سیناء رحمه الله مقتديا فی الترتیب بالحکمة العلابیه و فی استیعاب المعانی بعامة تصنیفاته و بما جرى بینی و بینہ محاوره و مضایف اليه ما حصلتہ بنظری من الفروع التي تجرى مجرى الاصول و یذک علی هذه الفروع نظرك فی کتبه و ینقسم هذه الكتاب الى ثلثة كتب

كتاب فوق بزبان پارسی نیز موجود ولی معلوم نیست که تالیف خود اوست و یا بعد از وی ترجمه کرده اند

و كتاب البهجه و السعاده و ما بعد الطبیعه و مراتب الموجودات نیز از جمله تالیفات اوست

و این دو رساله اخیر وی در تاریخ ۱۸۵۱ میلادی بواسطه سلیمان پویر با ترجمه المعانی در شهر لسیک بطبع رسیده و در قاهره نیز در سال ۱۳۲۹ چاپ شده است

بهمینار در فن موسیقی نیز ماهر و استاد بوده و کتابی در ان باب تالیف

کرده است

از مشاهیر فلاسفه و حکماء شاعر معروف ابوالعباس لوکری استاد خواجه نصیرالدین طوسی از جمله تلامذه این حکیم بوده و کلمات ذیل از سخنان بهمینار است

عقل انیس است در غربت ، لذات عقلی شفائی است که دردی لاحق

ان نمیگردد و صحبتی است که بیماری لازم ان نیست ، کسیکه علوم عقلی را

پاموزد و متخلق باخلاق و آداب ان علوم نشود او جاهل بحقایق علوم است .
هر حکیمی که زیاده بر حاجت خود طلبد او را علم حکمت حاصل نیست و ذوق
انرا نیافته است

هر کس بیشتر از این طالب تتبع حال وی باشد بمنتهی صوان الحکمه
محمد بن طاهر بن بهرام سجستانی و تاریخ حکماء الاسلام ابوالقاسم بیهقی
و زهت الارواح محمد بن محمود شهر زوری و روضات الجنات محمد باقر
خوانساری رجوع نماید

مراتب فضل و ادب برستی آقای میرزا محمد علیخان تربیت و سابقه زحمات
ایشان در راه ازادی و معارف بر احدی پوشیده نیست . درین دوره و کالت
که در طهران تشریف دارند ما امید داریم که همواره آثار کرانههای ادبی ایشان
را که نتیجه چهل سال زحمت است زین صفحات ارمغان قرار دهیم

و حید

استخدام دولت

بلای استخدام عمومی شده و میتوان گفت مرکز میکروپ این مرض فقط
مدارس کنونیست . این مرض بکلی استقلال نفس . صنعت . علم . ادب .
و همه چیز را درین مملکت نابود خواهد کرد جز اینکه تغییر اساسی در مدارس
داده شود و اشخاص قابل بحمایت و دستگیری معارف برخیزند .
درین موضوع از فضلا و دانشمندان انتظار داریم که مقالات منطقی نگاشته
درد و راه علاج را نشان داده بوسیله نگارش جامعه را ازین بد بختی نجات دهند .
نخستین مقاله که درین موضوع بدست ما آمد مقاله ایست که فاضل دانشمند
شاهزاده نجفقلی میرزای معزی در مقدمه کتاب (جمهوری متحده امریکا)
نگاشته و بحکم آنکه (آه صاحب درد را باشد اثر) بسی پرفائده و مؤثر است
و اینک نقل میشود .